

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/59/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4317213547
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Szombathová Poláková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4317213547.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovvej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v spore žalobcov: 1. B. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. G. I., V. XX/XX, 2. N. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. G. I., V. XX/XX, obaja zastúpení JUDr. Pavlom Koczánom, advokátom, so sídlom Levice, L. Štúra 33, IČO: 36 100 463, proti žalovaným: 1. C. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. E. XXX, 2. M. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. V., E. G. Z. XXX, 3. M. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom L., O. E. XXXX/X, žalovaný v 3. rade zastúpený JUDr. Petrom Šebom, advokátom, so sídlom Levice, Mlynská 2238, IČO: 36 099 783, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 19. januára 2022 č. k. 7C/66/2017-251, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaným v 1. a 2. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Žalovanému v 3. rade voči žalobcom v 1. a 2. rade priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanému v 1., 2. a v 3. rade priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 100%, ktorú je povinný zaplatiť žalovanému v 1., 2. a v 3. rade žalobca v 1. rade a 2. rade s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 137 písm. d/ CSP, § 37 ods. 1, § 39, § 50a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že žalobcovia v žalobnom návrhu uviedli, že žiadajú, aby súd vydal rozsudok, ktorým určí, že kúpna zmluva zo dňa 18. 06. 2013, ktorej vklad vlastníckeho práva bol Okresným úradom v L., odborom katastrálnym povolený pod č. k. V3007/2013, na základe ktorej žalovaný v 1. rade C. C., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. E. XXX a žalovaná v 2. rade M. C., rod. K., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. V., časť E. G. Z. XXX predali žalovanému v 3. rade - M. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom O. E. XXXX/X, L. ako kupujúcemu nehnuteľnosť - byt č. XX na piatom poschodí bytového domu súpisné číslo XXX, vchod č. 24 vedeného Okresným úradom v L., odborom katastrálnym vedeného na LV č. XXX katastrálne územie C. na pare. reg. „C“ č. 187/7 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 700 m² a spoluvlastnícky podiel na pozemku parc. č. 187/7 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 700 m², o veľkosti podielu 6137/330648 ako aj spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve domu o veľkosti podielu 6137/330648 je neplatnou. Súd prvej inštancie sa po vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie Krajským súdom v Nitre primárne zaoberal procesnou prípustnosťou žaloby a zistil, že na predmetný spor je potrebné aplikovať ustanovenie § 137 písm. d) CSP. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť, či neplatnosť sú

podľa § 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka právnymi skutočnosťami. Ustanovenie § 137 CSP pod písm. d) pritom pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti, len ak tak vyplýva z právneho predpisu, najmä z predpisu hmotného práva. Pri žalobách o určenie právnej skutočnosti sa ustanovenie § 137 písm. d) CSP o naliehavom právnom záujme nezmieňuje, jeho preukazovanie teda nie je pre prípustnosť takejto určovacej žaloby podstatné. Jedinou zákonnou podmienkou jej prípustnosti je skutočnosť, že oprávnenie (možnosť) domáhať sa určenia právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu. Občiansky zákonník neobsahuje ustanovenie o tom, že sa absolútnej neplatnosti právnych úkonov možno domáhať na súde, pričom ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, resp. § 37 odsek 1 Občianskeho zákonníka, od ktorých žalobcovia odvodzujú neplatnosť právneho úkonu, stanovujú len podmienky, za akých je právny úkon neplatný. Pre prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti - neplatnosti právneho úkonu nestačí, že osobitný predpis stanovuje podmienky (ne)platnosti právneho úkonu, ale je potrebné, aby výslovne stanovil aj možnosť domáhať sa určenia tejto právnej skutočnosti na súde. Za súčasného právneho stavu účinného od 01. 07. 2016 žaloba o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy nie je prípustná, a preto je bez právneho významu zaoberať sa meritom veci - okolnosťami, za akých bola kúpna zmluva uzavretá, vrátane skúmania, či k predaju došlo i napriek tomu, že to mali žalovaní v 1. a 2. rade v tom čase rozhodnutím súdu zakázané. Je síce pravdou, že výpočet druhov žalôb uvedených v § 137 CSP je len exemplifikatívny, ak však zákon stanoví ako podmienku podania žaloby o určenie právnej skutočnosti, že to musí vyplývať z osobitného predpisu, nemožno túto podmienku ignorovať a tvrdiť, že sa jedná v tomto prípade o žalobu sui generis, nakoľko stanovenie tejto podmienky by potom nemalo zmysel. S prihliadnutím k uvedenému bolo preto dôvodným žalobu žalobcov v kontexte ustanovenia § 137 písm. d) CSP ako procesne neprípustnú zamietnuť. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle ustanovení § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2, § 396 ods. 3 CSP tak, že žalovaným v 1., 2., a 3. rade priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu, keďže boli v konaní v plnom rozsahu úspešnými stranami sporu.

2. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalobcovia, uvádzajúc, že majú naliehavý právny záujem na určení, ktorého sa domáhajú, ktorý preukazujú jednak skutkovými okolnosťami popísanými v podanej žalobe a právnymi dôvodmi uvedenými v konaní Okresného súdu v Leviciach sp. zn. 13C/13/2011 a v konaní Okresného súdu v Leviciach sp. zn. 9C/81/2013 ako aj skutočnosťou, že žalovaní v 1. a 2. rade neboli oprávnení vzhľadom na existenciu vykonateľného uznesenia Okresného súdu v Leviciach z 24. 11. 1999, č. k. Nc 3504/99-7 previesť predmetnú nehnuteľnosť na žalovaného v 3. rade. Preto predmetná žaloba je takto procesne vhodným a spôsobilým nástrojom, ktorý spor rieši - nakoľko odstraňuje neistotu vzťahu procesných strán, resp. vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie. Konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku je nevyhnutné považovať za nesprávne právne posúdenie. Okresný súd v Leviciach v konaniach vedených pod sp. zn. 13C/13/2011 a 9C 1/2013 porušil základné práva žalobcov a tým umožnil žalovaným v 1. a 2. rade dva krát odplatne a beztrešne predať tú istú nehnuteľnosť. Takto konvalidoval jednoznačne nezákonný právny úkon. Súd mal skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh. Súd konštatoval neprípustnosť žaloby napriek tomu, že došlo k učeniu úkonu (kúpna zmluva), ktorý je v rozpore z dobrými mravmi a má aj trestnoprávnu povahu. Toto vyplýva z osobitného predpisu, a to Občianskeho zákonníka a Trestného zákona. Súd prvej inštancie sa presvedčivo nevysporiadal ani s procesnými ustanoveniami § 330 ods. 2 CSP, § 336 ods. 1 CSP a § 471 CSP. Naliehavý právny záujem na určení, ktorého sa podanou žalobou domáhajú považujú v predmetnom konaní za jednoznačne preukázaný, a to v zmysle ust. § 137 písm. c/ aj d/ CSP. Súd prvej inštancie im nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Okresný súd v Leviciach takto nesprávnym vyhodnotením skutkových zistení a nesprávnym procesným postupom dospel k nesprávnemu rozhodnutiu. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že podanej žalobe vyhovie.

3. K odvolaniu žalobcov sa písomne vyjadril žalovaný v 3. rade uvádzajúc, že žalobcovia odvolanie odôvodnili tými istými tvrdeniami, o ktoré svoj nárok opierali v prvostupňovom konaní, ešte pred vydaním zrušovacieho uznesenia Krajského súdu v Nitre zo dňa 11. 02. 2021. Prvostupňový súd sa po zrušení jeho pôvodného rozhodnutia uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/24/2020, mal zaoberať procesnou prípustnosťou žaloby o určenie právnej skutočnosti v súlade s § 137 písmeno

d/ CSP, pričom súd sa s touto otázkou dostatočne vysporiadal a žiadne ustanovenie hmotného práva nedáva žalobcom právo domáhať sa žalovanej neplatnosti právneho úkonu. Kúpna zmluva bola z jeho strany uzatvorená bez akýchkoľvek pochybností v tom, že právny úkon je uskutočnený v súlade so zákonom, bez možnosti predvídania sporov, ktoré od času uzatvorenia kúpnej zmluvy umelo vytvárajú žalobcovia v 1. a 2. rade a matka žalobcu v 1. rade. Navrhol, aby odvolací súd žalobcami v 1. a 2. rade podané odvolanie ako nedôvodné zamietol a napadnuté rozhodnutie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne v plnom rozsahu potvrdil.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcov (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť, keď súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil.

5. Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že žalobcovia v 1. a 2. rade podali na súd prvej inštancie dňa 12. 09. 2017 žalobu, ktorou žiadali určiť, že kúpna zmluva zo dňa 18. 06. 2013, ktorej vklad vlastníckeho práva bol Okresným úradom Levice odborom katastrálnym povolený pod č. k. V3007/2013, na základe ktorej žalovaní v 1. a 2. rade predali žalovanému v 3. rade ako kupujúcemu nehnuteľnosť - byt č. XX na piatom poschodí bytového domu súp. č. XXX vchod č. XX vedený na LV č. XXX katastrálne územie C. na parc. reg. „C“ č. 187/7 zastavané plochy a nádvoria o výmere 700 m² a spoluvlastnícky podiel na pozemku parc. č. 187/7 o veľkosti podielu 6137/330648 ako aj spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a na príslušenstve domu o veľkosti podielu 6137/330648, je neplatná. V žalobe dôvodili, že na základe dohody o budúcej kúpnej zmluve uzavretej dňa 16. 09. 1998 dojednali podmienky kúpy nehnuteľnosti od žalovaných v 1. a 2. rade, pričom kúpou nehnuteľnosti - bytu (vyššie špecifikovaného) mali záujem vyriešiť bytové potreby matky žalobcu v 1. rade W. E.. Dojednaná kúpna cena bytu predstavovala sumu 400.000,-Sk a bola aj predávajúcim vyplatená. Žalovaní v 1. a 2. rade svoj záväzok vyplývajúci z uvedenej dohody o kúpnej zmluve nespĺnili, pričom uvedenú nehnuteľnosť na základe kúpnej zmluvy zo dňa 18. 06. 2013 predali žalovanému v 3. rade i napriek tomu, že to mali rozhodnutím súdu zakázané, a to v zmysle uznesenia Okresného súdu Levice z 24. 11. 1999 č. k. Nc 3504/99-7. Predmetná žaloba je tak podľa žalobcov procesne vhodným a spôsobilým nástrojom, ktorý spor rieši, nakoľko odstraňuje neistotu vzťahu procesných strán, resp. vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 379 CSP odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak
a/ od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý
b/ ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov
c/ určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu

8. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

9. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania (okrem prípadov uvedených v ustanovení § 379 CSP), tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Odvolací súd je viazaný dôvodmi odvolania, t. j. na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodovaní o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil. Odvolací súd preto pri rozhodovaní o podanom odvolaní môže prihliadať len na také dôvody, ktoré boli uplatnené v lehote na podanie odvolania a zároveň vyšli v odvolacom konaní najavo.

10. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil aj správne právne závery a svoje rozhodnutie správne, dostatočne a presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie a jeho odôvodnením v celom

rozsahu stotožňuje, preto v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP na jeho odôvodnenie odkazuje. Žalobcami prezentované odvolacie dôvody, totožné s ich argumentáciou v priebehu konania pred súdom prvej inštancie neboli spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie v prospech žalobcov ako odvolateľov.

11. Pokiaľ žalobcovia v odvolaní opätovne argumentovali tým, že majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, je potrebné opakovane poukázať na to, čo zdôraznil odvolací súd už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí zo dňa 11. februára 2021 č. k. 9Co/24/2020-134 a z ktorých záverov súd prvej inštancie správne vychádzal a síce, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu je v zmysle ustanovenia § 137 písm. d/ CSP žalobou o určenie právnej skutočnosti a podmienky jej prípustnosti sa posudzujú práve v zmysle ustanovenia § 137 písm. d/ CSP bez toho, že by sa v takomto prípade skúmal naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ktorý je potrebné skúmať pri žalobách podaných v súlade s ustanovením § 137 písm. c/ CSP. Potom argumentácia žalobcov smerujúca k tvrdeniu o nespornej existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je celkom bez právneho významu a zrejme vyplýva z nepochopenia rozdielu jednotlivých druhov žalôb v zmysle ustanovenia § 137 písm. c/ a § 137 písm. d/ CSP. Podmienkou procesnej prípustnosti žaloby v zmysle ustanovenia § 137 písm. d/ CSP nie je existencia naliehavého právneho záujmu na danom určení ale to, či jej prípustnosť vyplýva z osobitnej právnej normy. Napriek skutočnosti, že odvolací súd vo svojom predchádzajúcom-zrušujúcom rozhodnutí sa k tejto otázke zrozumiteľne vyjadril, žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu naďalej zotrvali na svojej argumentácii, ktorá je zjavne nesprávna, smerujúcej k tvrdeniu o existencii naliehavého právneho záujmu na určení, ktorého sa domáhajú. Pokiaľ ďalej žalobcovia namietali v podanom odvolaní, že konštatovanie súdu prvej inštancie v bode 16. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je potrebné považovať za nesprávne právne posúdenie veci, je potrebné uviesť, že pod bodom 16. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie citoval ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka a odvolaciemu súdu tak nie je zrejmé, čo mali odvolatelia pod nesprávnym právnym posúdením veci uvedeným v tomto bode rozhodnutia na mysli. Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že Okresný súd v Leviciach v konaniach pod sp. zn. 13C/13/2011 a sp. zn. 9C/1/2013 porušil ich základné práva, takáto ich argumentácia je vo vzťahu k tomuto konaniu a k jeho výsledku konštatujúcemu procesnú neprípustnosť tejto žaloby plne bezpredmetná. Pokiaľ ďalej žalobcovia uvádzajú, že procesná prípustnosť žaloby vyplýva z Občianskeho zákonníka ako i Trestného zákona, bez uvedenia konkrétneho zákonného ustanovenia, toto ich konštatovanie nie je správne, pretože pre prípustnosť žaloby o určenie právnej skutočnosti- neplatnosti právneho úkonu nestačí, že osobitný predpis stanovuje podmienky (ne)platnosti právneho úkonu, ale je potrebné, aby výslovne stanovil i možnosť domáhať sa určenia tejto právnej skutočnosti na súde. V tomto kontexte súd prvej inštancie správne konštatoval, že osobitný právny predpis (Občiansky zákonník) neobsahuje ustanovenie o tom, že sa absolútnej neplatnosti právneho úkonu možno domáhať na súde. Súd prvej inštancie tak rozhodol správne, keď žalobu žalobcov ako procesne neprípustný prostriedok právnej ochrany žalobcov v zmysle ustanovenia § 137 písm. d/ CSP zamietol.

12. S ohľadom na vyššie uvedené, prejednávajúc podané odvolanie žalobcov, dospel odvolací súd k záveru o nedôvodnosti nimi podaného odvolania a súčasne o vecnej správnosti napadnutého rozsudku, ktorý v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

13. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému v 3. rade priznal voči žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% (§ 262 ods. 1 CSP), pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia v zákonnej lehote (§ 262 ods. 2 CSP). Žalovaným v 1. a 2. rade vo vzťahu k neúspešným odvolateľom - žalobcom v 1. a 2. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže im žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).